

Od Zespołu Redakcyjnego

Editorial

Szanowni Autorzy i Czytelnicy,

Zespół Redakcyjny przekazuje Państwu pierwszy numer kwartalnika „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” (ZTR) w 2024 roku, który jest 48. rokiem wydawania czasopisma. Niniejszy numer składa się z ośmiu artykułów naukowych (trzech w języku polskim i pięciu w języku angielskim) oraz sprawozdania z XXVII ogólnopolskiej konferencji naukowej z cyklu *Rachunkowość a controlling*, która odbyła się w Polanicy-Zdroju w październiku 2023 roku.

Celem pierwszego artykułu w języku polskim, autorstwa Michała Chalastry i Romana Kotapskiego, jest przedstawienie wdrożenia koncepcji zarządczego rachunku wyników w przedsiębiorstwach z sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce.

W drugim artykule Marta Nowak i Beata Sadowska scharakteryzowały stan zastosowania controllingu personalnego w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (LP) oraz wskazały kierunki jego rozwoju. Na podstawie analizy źródeł wtórnych i badania ankietowego, autorki stwierdzają, że specyfika podmiotu LP zawiera przesłanki do wydzielenia w nim controllingu personalnego i wymaga zastosowania szczególnych rozwiązań z jego zakresu. Dotychczas controlling personalny w LP cechuje się bardzo niskim poziomem zaawansowania, a w wielu jednostkach tego podmiotu nie funkcjonuje.

Arleta Szadziewska, Grzegorz Bucior i Elżbieta Jaworska zajęli się ustaleniem, czy zdjęcia zamieszczone w raportach niefinansowych spółek w Polsce z branży spożywczej są wykorzystywane do legitymizacji ich działalności. Autorzy objęli badaniem raporty zrównoważonego rozwoju oraz ESG zgłoszone przez osiem przedsiębiorstw z branży spożywczej w 2022 roku do konkursu na najlepszy raport zrównoważonego rozwoju, który został zorganizowany przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu i firmę Deloitte. W wyniku przeprowadzenia ilościowej i jakościowej analizy treści raportów autorzy wnioskuje, że zdjęcia w nich prezentowane stanowią element strategii legitymizacji zbadanych przedsiębiorstw i służą do budowania wizerunku organizacji społecznie odpowiedzialnej.

W dziale *W kierunku umiędzynarodowienia/Towards internationalization* zostały zamieszczone trzy artykuły w języku angielskim przygotowane przez autorów polskich. Małgorzata Cygańska i Anna Bartoszewicz przyjęły jako cel artykułu ocenę wpływu osobistych filozofii moralnych, etyki i osądu etycznego na manipulacje w zakresie decyzji operacyjnych i księgowych wśród studentów rachunkowości.

Do jego realizacji autorki przeprowadziły badania ankietowe, w których uczestniczyło 219 studentów studiujących rachunkowość na Uniwersytecie Gdańskim i Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

W drugim artykule w tym dziale Elżbieta Izabela Szczepankiewicz ze współautorkami oceniły zakres raportowania zasad ładu korporacyjnego przez spółki giełdowe w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów odstępień od ich stosowania. Autorki objęły badaniem 280 oświadczeń o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego, sporządzonych za 2020 i 2021 rok przez 140 spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Artykuł wpisuje się w aktualny trend badań w obszarze raportowania niefinansowego przez identyfikację kluczowych dla polskich spółek giełdowych obszarów odstępień od stosowania zasad ładu korporacyjnego. Są to m.in.: stosowanie polityki różnorodności; wyodrębnienie w strukturze organizacyjnej jednostki audytu wewnętrznego; polityka wynagrodzeń; raportowanie kwestii związanych z ESG.

Z kolei celem artykułu Aleksandry Szewieczek i współauterek jest prezentacja wyników badania, jak praktycy rachunkowości sektora publicznego w Polsce postrzegają rzetelność informacji jako cechę jakościową sprawozdań finansowych. Na podstawie wyników przeprowadzanego badania ankietowego autorki stwierdzają, że zdaniem respondentów wierna prezentacja oznacza, iż sprawozdania finansowe prezentują informacje, które zostały pozytywnie ocenione przez organy kontroli i audytu. Rzetelność sprawozdań finansowych zależy zatem od jakości prawa bilansowego w sektorze publicznym i realizowanego procesu kontroli.

W dziale *Ze współpracy z zagranicą/International cooperation* publikujemy dwa artykuły w języku angielskim, których współautorzy lub autorzy pochodzą z zagranicznych ośrodków naukowych.

Piotr Luty z Polski, Miloš Petković i Vule Mizdraković z Serbii przedstawili wyniki badania dotyczącego informacji prezentowanych przez największe światowe spółki farmaceutyczne, związanych z wartościami niematerialnymi i prawnymi w okresie pandemii COVID-19. Autorzy przeprowadzili analizę treści 297 tekstów z 34 spółek, obejmujących 280 246 słów, która wykazała, że największe światowe firmy farmaceutyczne w czasie kryzysu intensywnie koncentrowały się na wartościach niematerialnych i prawnych. Spółki ujawniały informacje dotyczące trzech głównych składników wartości niematerialnych i prawnych, tj. marki, patentu i licencji, które zajmowały około 78% całego korpusu tekstu.

Ostatni artykuł, autorstwa Andrijany Rogośi i Heleny Repić, dotyczy zagadnień wywierania nacisku na księgowych, aby wykonywali swoją pracę z naruszaniem zasad etyki rachunkowości, i satysfakcji z pracy księgowych. Wyniki badania ankietowego, przeprowadzonego przez autorki wśród zawodowych księgowych w Chorwacji, sugerują, że księgowi w tym kraju najczęściej spotykają się z presją, aby działali bez wiedzy specjalistycznej lub należytej staranności. Zamiar odejścia z zawodu księgowego jest związany z częstotliwością narażenia księgowych na presję dotyczącą przygotowania i prezentowania informacji finansowych i niezgodności z przepisami prawnymi.

Z zadowoleniem informuje, że Zespół Redakcyjny wykonał w 2023 roku wszystkie zaplanowane działania, w tym objęte projektem w ramach programu „**Rozwój czasopism naukowych**” zgodnie z umową RCN/SP/0062/2021/1

Ministra Edukacji i Nauki ze Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce, realizowaną w okresie od 4.10.2022 do 4.10.2024 roku. Raport roczny z realizacji projektu został złożony do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w lutym 2024 roku.

W 2023 roku terminowo opublikowano cztery numery czasopisma, zawierające łącznie 40 artykułów (24 w języku polskim i 16 w języku angielskim). Artykuły zgłoszone przez autorów zostały zrecenzowane anonimowo przez 69 recenzentów (55 krajowych i 14 zagranicznych), za co bardzo dziękujemy.

Zapraszamy autorów i recenzentów do dalszej współpracy w celu zapewnienia wysokiego poziomu naukowego czasopisma i zwiększenia jego stopnia umiędzynarodowienia, w tym tematycznego numeru ZTR pt. *Sustainable Development, Accounting and Accountants*, planowanego do wydania w ostatnim kwartale 2024 roku (zob. *Call for papers* <https://ztr.skwp.pl/api/myfiles/view/2178710>).

W związku z rozpoczęciem nowej kadencji (2023–2026) Rady Naukowej Stowarzyszenia Księgowych w Polsce nastąpiły zmiany pod koniec 2023 roku w składzie Komisji ds. Zeszytów Teoretycznych Rachunkowości i Zespole Redakcyjnym ZTR. Do pracy w Zespole dołączyły redaktor tematyczna, prof. dr hab. Marzena Remlein z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, i redaktor współpracująca, dr hab. Monika Łada, prof. SGH w Warszawie. Z początkiem 2024 roku zrezygnowała z pełnienia funkcji redaktor tematycznej dr hab. Justyna Dobroszek, prof. UŁ. Zespół Redakcyjny serdecznie dziękuje Pani Justynie za owocną współpracę, duże zaangażowanie i trud włożony w rozwój ZTR w latach 2011–2023.

Z wyrazami szacunku

Anna Szychta*
redaktor naczelna ZTR

---

* <https://orcid.org/0000-0001-8465-0542>

